

Trajnost na Univerzi v Ljubljani: Ocena dejavnikov in pot naprej

Ključne ugotovitve in priporočila iz magistrskega dela
Tamare Štular

Trajnost ni več izbira, ampak strateška nujnost za vodilne univerze.

Globalni kontekst: Univerze imajo ključno vlogo pri usposabljanju prihodnjih generacij in iskanju rešitev za kompleksne okoljske, ekonomske in družbene probleme.

Nacionalni okvir: Slovenska strategija razvoja in evropske smernice zavezujejo visokošolski sektor k aktivnemu vključevanju trajnostnih načel (npr. projekt Reforma visokega šolstva za zelen in odporen prehod).

Institucionalna odgovornost: Visokošolske ustanove morajo ne le poučevati o trajnosti, ampak jo tudi živeti skozi raziskave, delovanje kampusov in povezovanje z lokalno skupnostjo.

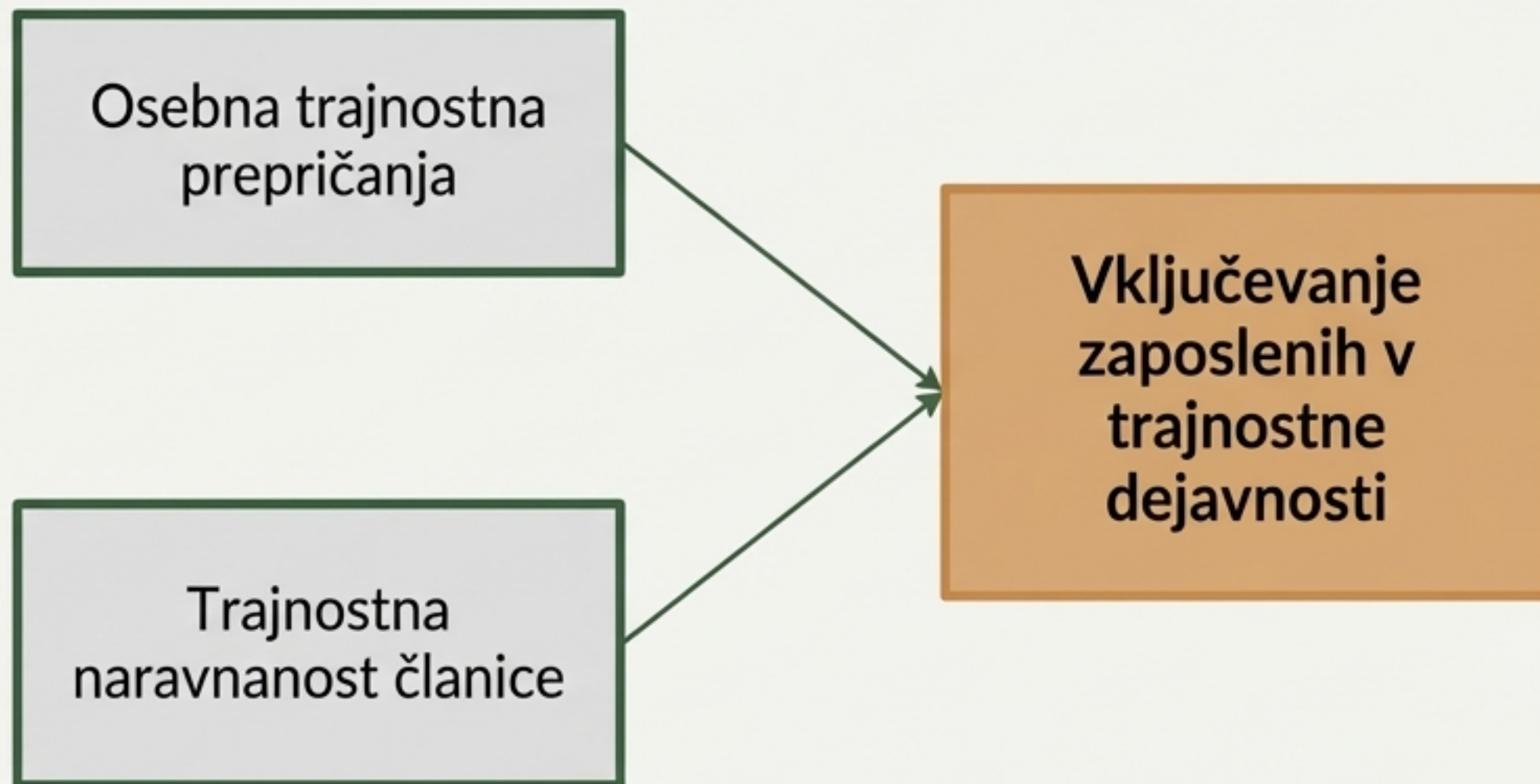

Strateško vprašanje za Univerzo v Ljubljani: Vemo, da je trajnost pomembna, toda kakšno je **dejansko stanje** vključenosti na naši univerzi? Kateri dejavniki spodbujajo ali zavirajo napredek?

Razvili smo konceptualni model za sistematično oceno dejavnikov trajnosti.

Za razumevanje kompleksnih vplivov smo oblikovali model, ki analizira dva ključna vira vpliva na vključenost zaposlenih:

- 1. Osebna trajnostna prepričanja:**
Individualna stališča, vrednote in skrb zaposlenih za trajnostna vprašanja.
- 2. Trajnostna naravnost članice:**
Institucionalne prakse, politike in spodbude, ki jih članica nudi za podporo trajnosti.

Osrednja hipoteza: Uspešna vključenost zaposlenih je rezultat součinkovanja močnih osebnih prepričanj in podpornega institucionalnega okolja.

Anketo so izpolnili izkušeni zaposleni z vseh 26 članic univerze.

Izvedli smo obsežno spletno anketo, na katero se je odzvalo 393 zaposlenih (od tega 210 pedagoških delavcev in raziskovalcev, ki so v fokusu analize).

70 %

zaposlenih več kot 10 let

26

članic univerze

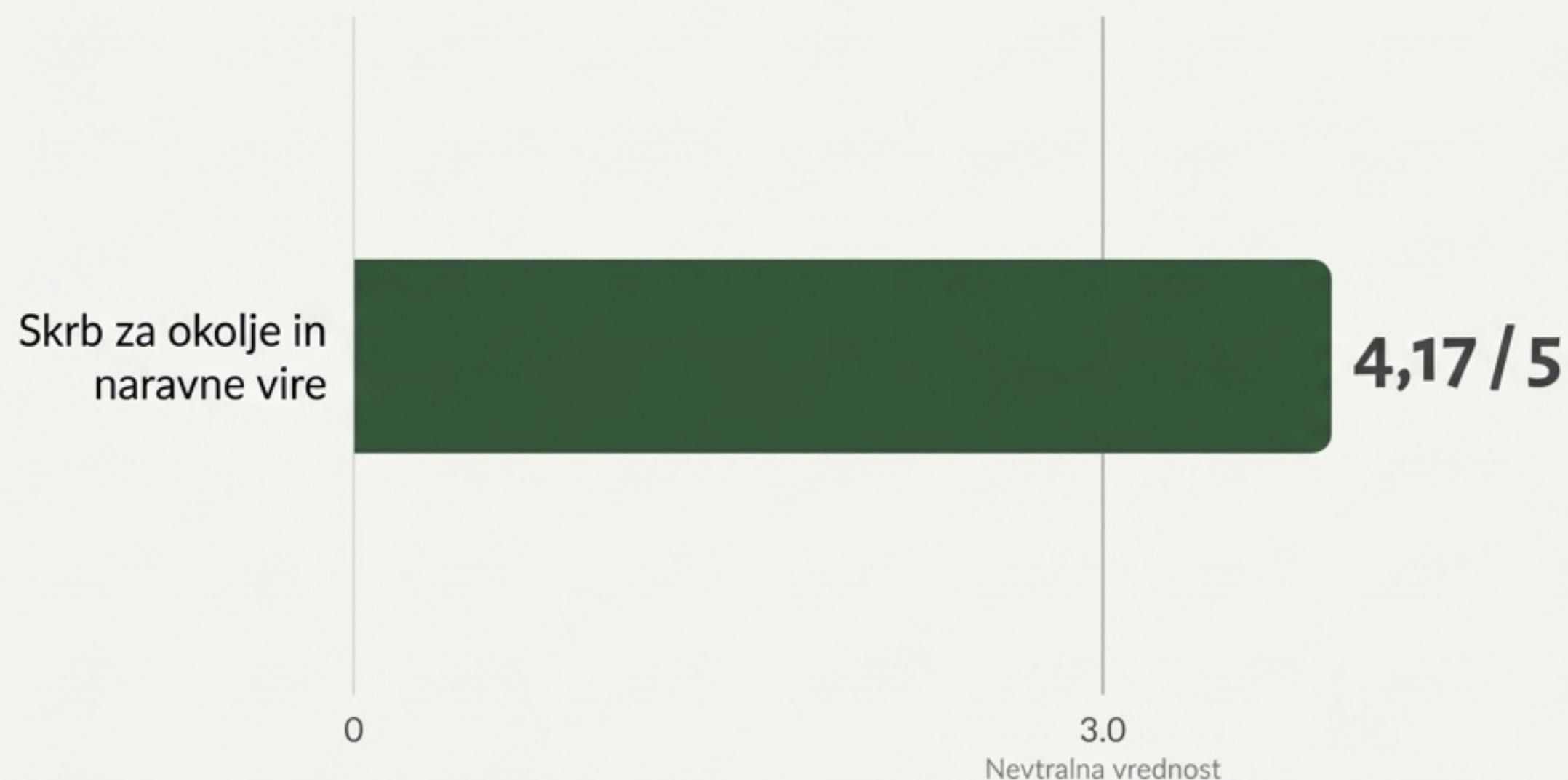

N=210

pedagoških delavcev in
raziskovalcev

Ključni poudarek: Zbrani podatki predstavljajo **verodostojen odraz** mnenj in izkušenj ključnega kadra Univerze v Ljubljani.

Zaposleni na Univerzi v Ljubljani kažejo izjemno visoko osebno zavezanost trajnosti.

"Pomembno je ohraniti naše vire za prihodnje generacije."

AS = 4,62

"Skrbi me trošenje naravnih virov in onesnaževanje okolja."

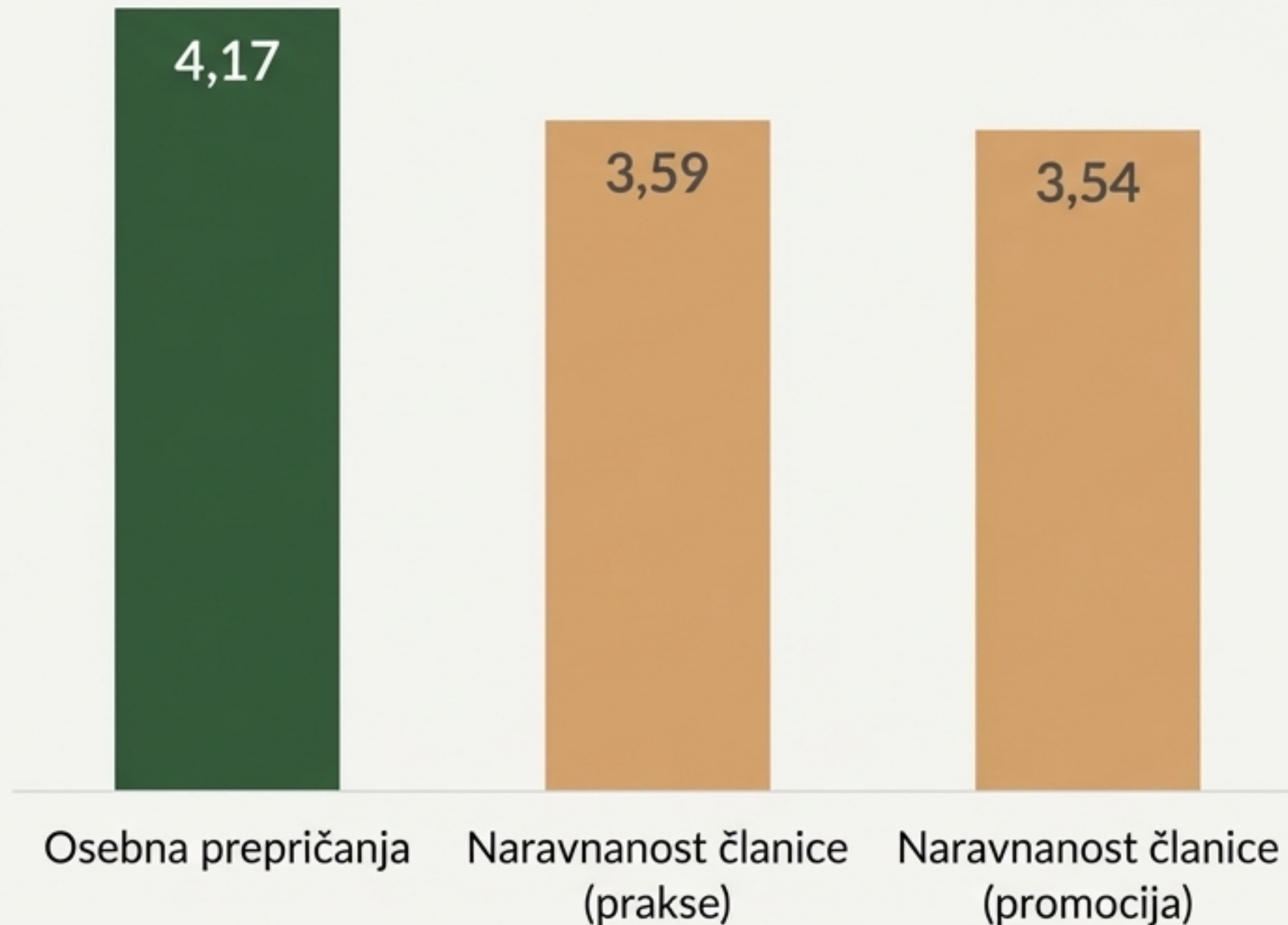
AS = 4,49

"Skrbijo me posledice podnebnih sprememb."

AS = 4,27

Zaključek: Imamo izjemno močan temelj motiviranega in ozaveščenega kadra, ki je ključen za vsak nadaljnji napredek.

Institucionalne prakse članic zaostajajo za visoko osebno zavezanostjo zaposlenih.

Ključni izziv:

Obstaja “**aktivacijski razkorak**’ **razkorak**’. Ne uspe nam v polnosti izkoristiti obstoječega potenciala in motivacije naših zaposlenih.

Članice so močne pri spodbujanju družbenih vrednot, a šibkejše pri operativni podpori, kot je trajnostni prevoz.

Področja, kjer članice delujejo dobro

Spodbujanje k strpnosti (spolna, rasna, verska enakopravnost):
AS = 4,00

Spodbujanje k recikliranju odpadkov: **AS = 3,74**

Spodbujanje k družbeni blaginji:
AS = 3,61

Področja, ki zahtevajo izboljšave

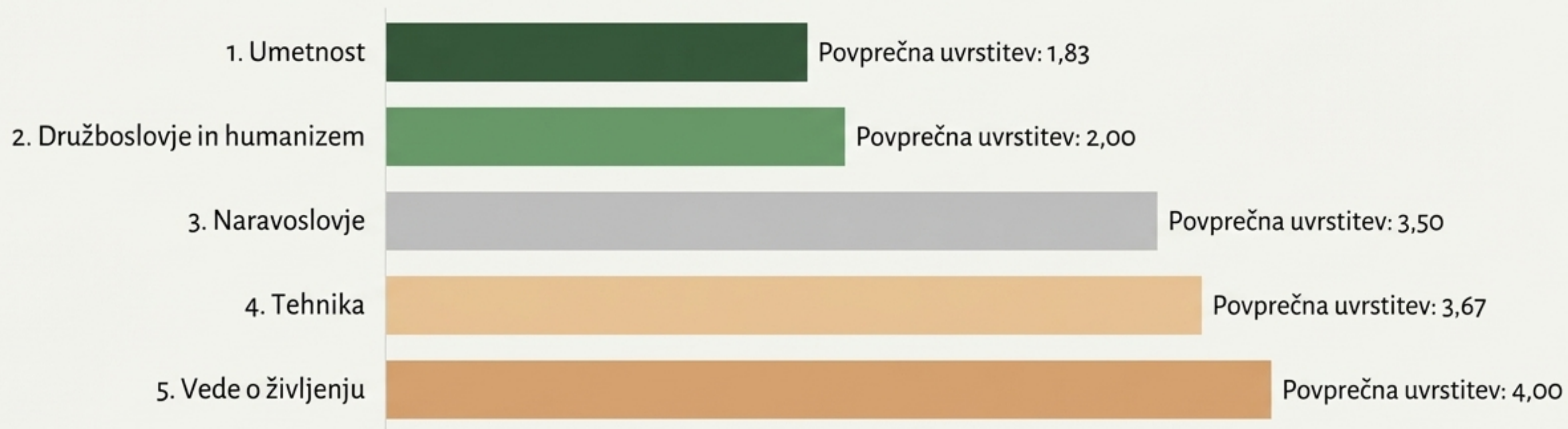
Sodelovanje s podjetji na področju trajnosti: **AS = 3,40**

Spodbujanje uporabe trajnostnih oblik prevoza na delo: **AS = 3,11**

Trajnostna naravnost se med skupinami članic močno razlikuje, kar kaže na odsotnost enotne strategije.

Razvrstitev skupin od najvišje do najnižje trajnostne naravnosti

Ugotovitev: Članice z družboslovja in umetnosti so vodilne, kar nakazuje na priložnost za prenos dobrih praks znotraj univerze.

Zaposleni vključujejo trajnost v poučevanje, vendar so manj vključeni v strateško načrtovanje.

3,76 / 5

Vključevanje trajnostnih tematik v izvedbo študijskih predmetov

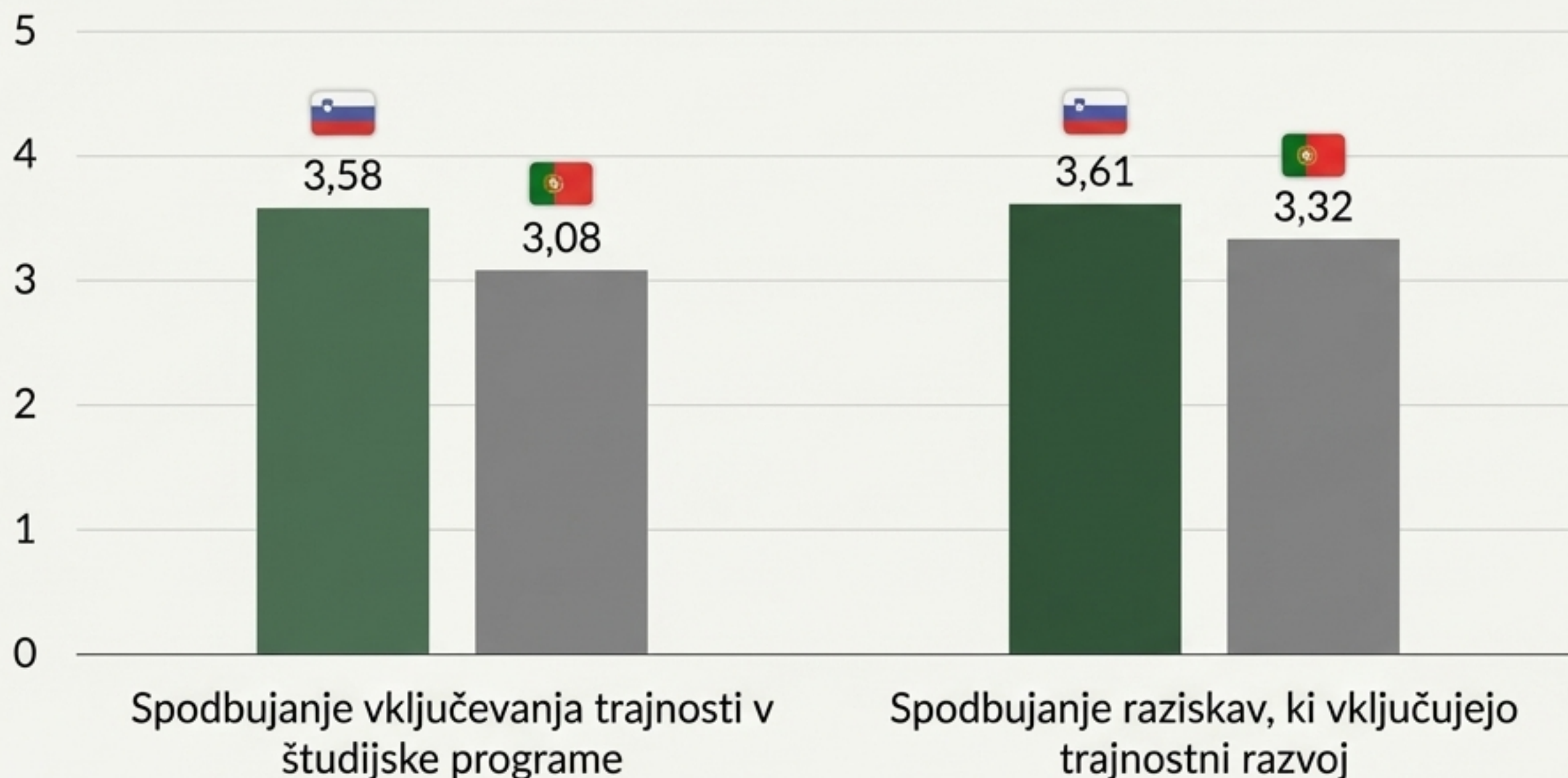
2,78 / 5

Sodelovanje pri opredeljevanju trajnostne strategije članice

Zaključek: Trajnost se na UL širi **‘od spodaj navzgor’** preko učnega procesa, manj pa **‘od zgoraj navzdol’** preko strateškega usmerjanja.

V mednarodni primerjavi Univerza v Ljubljani izstopa po uspešnem vključevanju trajnosti v študijske programe.

Primerjava povprečnih ocen (UL vs. PT)

Strateška priložnost:

Naša univerza ima vodilni položaj pri integraciji trajnosti v izobraževanje, kar je ključna kompetitivna prednost.

Naša analiza razkriva tri ključne strateške ugotovitve.

1.

Močan temelj osebne zavezanosti.

Naši zaposleni so visoko motivirani in okoljsko ozaveščeni. To je naš največji kapital.

2.

Sistemiški 'aktivacijski razkorak'.

Institucionalna podpora ne sledi v celoti tej osebni motivaciji, predvsem na področjih operativne podpore (prevoz) in sodelovanja z gospodarstvom.

3.

Neenotna pokrajina delovanja.

Uspešnost se močno razlikuje med članicami, kar kaže na pomanjkanje sistemskega, univerzitetnega pristopa in priložnost za notranji prenos znanja.

Predlagamo dva stebra ukrepov: povezati osebno zavezanost z institucionalno podporo in okrepiti strateško vključenost.

Priporočilo 1

Cilj: Preseči 'aktivacijski razkorak'.

Predlogi ukrepov:

- Razviti in implementirati univerzitetno strategijo za trajnostno mobilnost (obravnavava najšibkejše točke: **AS = 3,11**).
- Vzpostaviti program za spodbujanje sodelovanja med članicami in podjetji na področju trajnostnih projektov.

Priporočilo 2

Cilj: Premik od 'grassroots' delovanja k sistemskemu vplivu.

Predlogi ukrepov:

- Uvesti formalne mehanizme (delovne skupine, posvetovanja) za vključevanje zaposlenih v pripravo trajnostnih strategij na ravni članic (obravnavava najnižje ocenjeno vključenost: **AS = 2,78**).

Pot naprej vključuje sistematično izmenjavo dobrih praks in utrjevanje vodilnega položaja.

Vzpostaviti sistem izmenjave dobrih praks.

Priporočilo 3

Cilj: Zmanjšati razlike v uspešnosti med članicami.

Predlogi ukrepov:

- Organizirati redne delavnice in forume, kjer vodilne članice (Umetnost, Družboslovje) predstavijo svoje uspešne modele in iniciative ostalim.
- Ustvariti centralno digitalno platformo za deljenje virov in primerov dobrih praks.

Izkoristiti vodilni položaj pri vključevanju trajnosti v kurikulum.

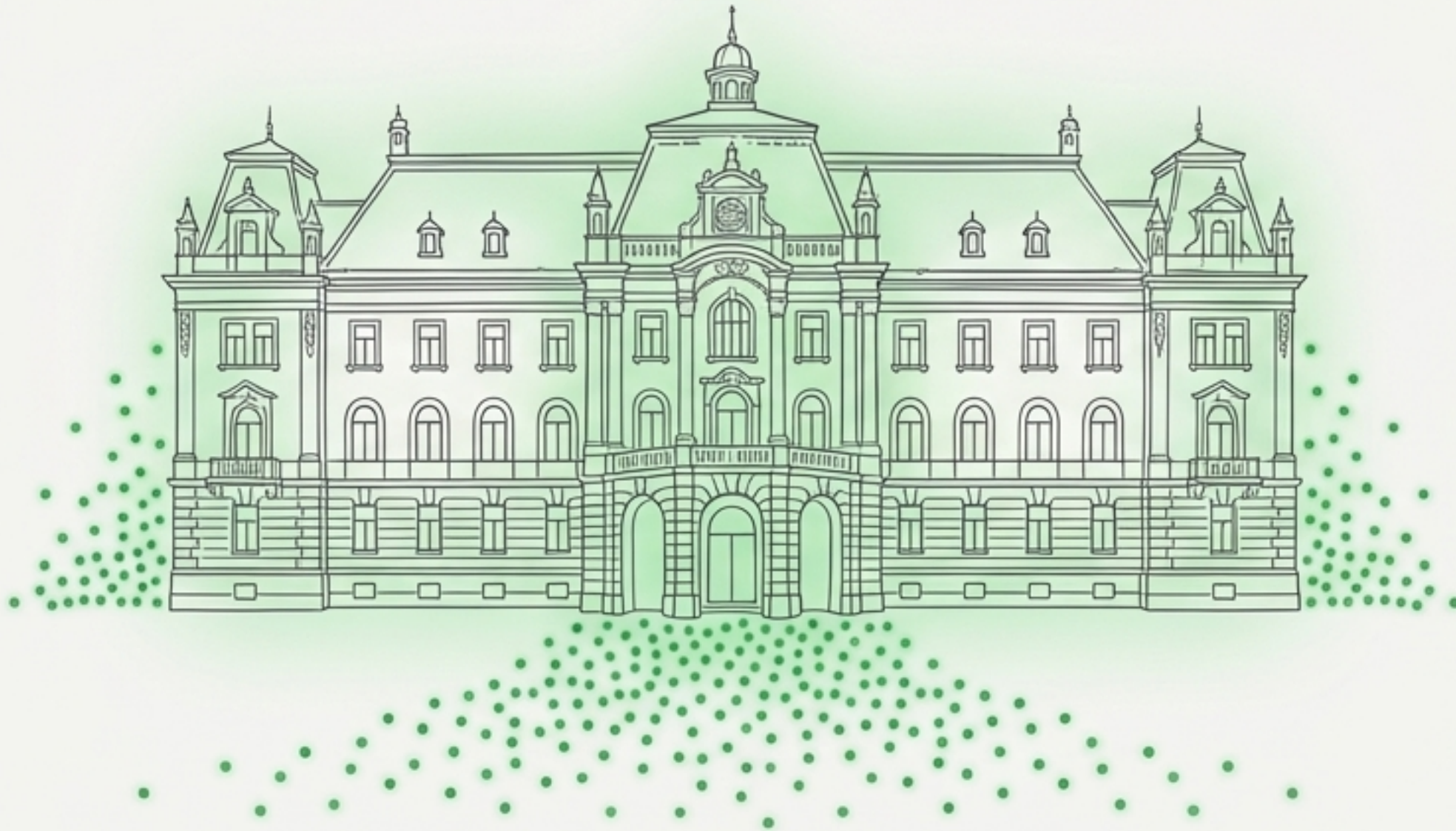
Priporočilo 4

Cilj: Graditi na obstoječi konkurenčni prednosti.

Predlogi ukrepov:

- Sistematično podpreti nadaljnjo prenovo študijskih programov v luči trajnosti (projekt ULTRA).
- Aktivno komunicirati uspeh na tem področju za krepitev mednarodnega ugleda Univerze v Ljubljani kot vodilne 'zelene' univerze v regiji.

Pot do trajnostne prihodnosti Univerze v Ljubljani vodi preko opolnomočenja našega največjega kapitala: predanih in ozaveščenih zaposlenih.

Ugotovitev: Raziskava jasno kaže, da temelj za preobrazbo že obstaja v obliki visoke osebne zavezanosti zaposlenih.

Izziv: Naloga vodstva je, da ustvari sistemske pogoje, ki to izjemno energijo sprostijo in usmerijo v doseganje strateških ciljev.

Priložnost: Z usmerjeno podporo in pametnimi naložbami v prepoznana šibka področja lahko Univerza v Ljubljani ne le izboljša svoje delovanje, ampak postane zgled trajnosti v evropskem visokošolskem prostoru.